

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سلسله آداب اسلامی ۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حجامت از حجم گرفته شده است که به معنای مکیدن می باشد.

حجامت یکی از روشهای طب نبوی است که فواید بسیاری دارد و پزشکان امروزه بر فوائد آن اقرار کرده اند.

و پیامبر صلی الله علیه وسلم نیز در مورد حجامت فرمودند:

«الشِّفَاءُ فِي ثَلَاثَةٍ: فِي شَرْطَةِ مُحْجَمٍ، أَوْ شَرَبَةِ عَسَلٍ، أَوْ كَيْئِ بِنَارٍ، وَأَنَا أَنْهَى أُمَّتِي عَنِ الْكَيِّ».

(بخاری: ۵۶۸۱)

(خدایوند) شفا را در سه چیز قرار داده است و آنها عبارتند

از؛ ۱- شکاف محل حجامت (حجامت کردن) ۲- خوردن

عسل ۳- داغ کردن. (اما بدانید) من امتیایم را از (تداوی با)

داغ کردن نهی می کنم.

و نیز از انس بن مالک رضی الله عنه روایت است که؛

اَحْتَجَمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، حَجَمَةَ أَبِي طَبِيْبَةٍ ... قَالَ هُنَا فِي آخِرِهِ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِنَّ أَمْتَلَ مَا تَدَاوَيْتُمْ بِهِ الْحَجَامَةُ، وَالْقُسْطُ الْبَحْرِيُّ». وَقَالَ: «لَا تَعَذَّبُوا صَبْيَانَكُمْ بِالْغَمَزِ مِنَ الْعَذْرَةِ، وَعَلَيْكُمْ بِالْقُسْطِ».

(بخاری: ۵۶۹۶)

رسول الله صلی الله علیه وسلم حجامت کرد و ابوطیبه از او

خون گرفت، ... او در پایان این روایت می گوید: رسول الله

صلی الله علیه وسلم فرمود: «بهترین دارو، حجامت و عود

دریایی است». و همچنین فرمود: «بخاطر درد گلو، انگشتان

را در گلو ی کود کانتان فرو نبرید و آنان را شکنجه ندهید.

بلکه از عود دریایی استفاده کنید».

بهترین درمان برای سرطان این است که قبل از گسترش آن

و بعد از خواندن رقیه شرعی، خون فاسد، از بدن خارج

می شود! کاری که به حجامت مشهور است.

امام ابن قیم رحمه الله می گوید: "یکی از راههای درمان

سحر، تخلیه و پاک نمودن مکانی است که سحر از آن جا

نفوذ کرده است، ابوعبید در کتاب «غریب الحديث» با سند

خویش از عبدالرحمن بن ابی لیلی آورده است که

(پیامبر صلی الله علیه وسلم آنگاه که سحر شده بودند به

وسيله شاخ حیوان در سرخویش حجامت کردند) ". (زادالمعاد،

ابن قیم ۱۲۵/۴).

با وجود اینکه، حدیث بالا ضعیف است اما ابن قیم سعی در

تصحیح حدیث دارد و این نشان می دهد که ایشان در این

زمینه تجربیاتی شخصی دارد. وی می گوید: (برخی از

عالمان کم دانش بر این حدیث ایراد گرفته و گفته اند: چه

رابطه ای بین حجامت و سحر وجود دارد؟ و این دارو را با

این درمان چه کار؟. اما اگر آنها این مطلب را از بقراط یا ابن

سینا می شنیدند، بی تردید می پذیرفتند. بدانید که نوع سحری

که پیامبر صلی الله علیه وسلم به آن مبتلا شدند در ذهن

ایشان اثر گذاشته بود و ایشان گمان می بردند که کاری

انجام داده اند، اما در حقیقت آنگونه نبود).

عبدالله بن محمد السدحان، مؤلف کتاب «قواعد الرقية الشرعية» می گوید: "یکی از وقایع بسیار عجیب را که خود شاهد آن بودم، بیان می کنم: یکی از ثروتمندان بزرگ به یک بیماری خطرناک در زبانش مبتلا شده بود که ناگواریها و سختیهای زیادی برای وی فراهم آورده بود به گونه ای که به جز مایعات توان خوردن غذایی دیگر نداشت. وی در اثر سحر خاصی به این مبتلا شده بود. پزشکان داخل و خارج کشور از درمان وی ناتوان مانده بودند. که در نهایت توسط یکی از دوستان به وی پیشنهاد حجامت داده شد. و با انجام آن و کمک خداوند مشکل وی برطرف شد!

حقیقتاً حجامت درمانی است که بسیار مورد بی توجهی قرار گرفته است، با وجودیکه برای بدترین بیماریهای این عصر هم درمان مفیدی است!

احادیث صحیح وارده در مورد حجامت

- ۱- «بهترین دارو برای درمان دردها، حجامت است». (بخاری، ۱۲۶/۱۰، ۱۲۷ و مسلم حدیث شماره ۱۵۷۷)
- ۲- از انس بن مالک س روایت شده که پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود: «در شب اسراء و معراج از کنار هر گروهی که عبور کردم، ندایم می دادند که: ای محمد! امت خویش را به انجام حجامت امر کن.» { حدیث صحیح که دارا ی شواهدی دیگر نمی هست. به روایت ابن ماجه در شماره (۳۴۷۹) و

ترمذی (۲۰۵۴) و (۲۰۵۳) { جمله: «امت را امر کن» دلیل تأکیدی بر قضیه است، و الاً این جمله به صورت: بر امت عرضه کن» (نق، گفتنی است).

۳- در حدیث صحیح آمده است که: «پیامبر صلی الله علیه وسلم در حال احرام به خاطر دردی که در سر داشتند حجامت کردند». (به روایت بخاری، ۱۲۸/۱۰).

۴- پیامبر صلی الله علیه وسلم روی دو رگ گردن و نیز میان شانه های خویش حجامت کردند». به روایت ترمذی (شماره ۲۰۵۲) و ابوداود شماره (۳۸۶۰) و ابن ماجه (شماره ۳۴۸۳).

۴- از جابر رضی الله عنه روایت است که: «پیامبر صلی الله علیه وسلم در مفصل ران خویش، به دلیل کوفتگی و دردی که در آن ناحیه ایجاد شده بود، حجامت نمودند». (ابوداود شماره (۳۸۶۴) و رجال آن ثقه اند و نسائی، ج ۱۹۴/۵ با لفظ (در پشت پا حجامت نمود) آورده است)

۵- صهیب رضی الله عنه روایت می کند که پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود: «بر شما لازم است که در برجستگی بالای گودی پشت سر، حجامت کنید، زیرا سبب شفای هفتاد و دو درد است». (به روایت هیثمی در المجمع، ج ۹۴/۵ و گفته که: طبرانی آن را روایت نموده و رجال آن ثقه هستند)

۶- از ابوهریره رضی الله عنه به صورت مرفوع روایت شده که «هر کس که در هفدهم یا نوزدهم یا بیست و یکم ماه، حجامت کند از هر دردی شفا می یابد». (به روایت ابوداود (شماره ۳۸۶۱) با سند حسن، به گفته ابن قیم «معنی این است که سبب هر دردی، خون است» در زادالمعاد ج ۵۴/۴. البته قضیه از این گسترده تر است).

این احادیث و سایر موارد، دلیلی روشن و واضح است بر اینکه درمان بسیاری از بیماریها، مخصوصاً امراض این عصر از جمله سردرد، ضعف و بی حالی، خواب آلودگی و بسیاری از ورمهای سرطانی، بیماری اعصاب و روان و دستگاه تنفسی، حجامت است. و تجربیات زیادی در این زمینه در دست است.

زمان حجامت

اواسط ماه که خون فشار بیشتری در حرکت می یابد، بهترین زمان حجامت است، و این از نظر علمی و طبّی ثابت شده است، ابن سینا می گوید: (حجامت در اول ماه مطلوب نیست و به آن امر نشده است زیرا املاح و محتویات خون در حال رسوب بوده و بی حرکتند، و در آخر ماه نیز به آن امر نشده زیرا فشار خون نسبتاً پایین آمده و از محتویات آن کاسته می شود. اما آنچه مطلوب است حجامت در وسط ماه است که املاح و مواد پراکنده خون به دلیل ازدیاد نور در جرم ماه

به حداکثر پراکندگی و انتشار خویش می‌رسند). (زادالمعاد، ابن قحط، ۵۴/۴).

منظور ابن سینا همان تأثیر ماه در جزر و مد دریاست (که طبیعتاً تمام مواد سیال سطح زمین را به نسبت خود شامل می‌شود). ما می‌دانیم که بیشتر وزن بدن را آب تشکیل می‌دهد (دو سوم)، پس جاذبه ماه بر بدن ما نیز تأثیر می‌گذارد. مخصوصاً در ایام البیض (یعنی روزهای ۱۳ و ۱۴ و ۱۵ هر ماه) به همین دلیل شارع مقدس به روزهی این ایام امر فرموده است تا از شدت فشار خون کاسته شده و از فشار اضطراب اندامهای تحت فشار بدن کاسته شده و از فشار شهوت نیز کم شود، پس روزه برای شهوت نیز، عامل کنترلی است. زیرا مجاری خون تنگ شده و شیطان فرصت خویش را برای اغواء و انحراف انسان و تسلط بر او از دست می‌دهد. آمارهای رسمی در کشورهای نسبتاً بزرگ دنیا نیز بر وقوع طلاق و اختلافات خانوادگی در این روزها (۱۳ و ۱۴ و ۱۵) دلالت می‌کند.

با نگاهی به احادیث حجامت در می‌یابیم که امر به حجامت در روزهای ۱۷ و ۱۹ و ۲۱ یعنی بعد از ایام روزه بوده است. زیرا در این ایام، فشار خون فرد به دلیل نیاز بدن به مواد غذایی در بالاترین حد خود می‌باشد. و تصفیه خون به نحوه مطلوب امکان‌پذیر است. اما نکته مهم اینست که در روز حجامت شخص باید روزه باشد تا فشار خون در تمام بدن

منتشر باشد. در غیر اینصورت بیشتر تمرکز خون جهت هضم غذا بر معده خواهد بود و امکان تصفیه و خارج نمودن خون فاسد امکان‌پذیر نمی‌باشد. (بسطوی از مردم از حجامت استفاده برده‌اند اما اهدای خون این اثر مفید را ندارد. زیرا حجامت خارج نمودن خون ناپاک از بدن است و با اهدای خون، خون پاک از بدن خارج می‌شود. البته هر کدام منافع خاص خود را دارد).

امر به روزه در هنگام حجامت ممکن است به دلیل بیماریهایی کشنده باشد. در روایتی آمده است که: «حجامت به هنگام گرسنگی درمان و به هنگام سیری دردآور است و در هفدهم ماه هم سبب شفا است». (زادالمعاد ۵۹/۴).